

HAMNENS MÅNGA ANSIKTEN

Hamnen är i detta fall naturligtvis Los Cristianos hamn. Den har alltid varit Södra Teneriffas viktigaste hamn. Dess mångskiftande karaktär har långsamt vuxit fram och har exploderat under de senaste 10 – 20 årens utveckling! Förutom yrkesfiskarna, som ju var först på plats, finns idag de stora fartygen som trafikerar öarna La Gomera, El Hierro och La Palma och en mängd små fritidsbåtar, som till största delen ägs av kanarier. Här finns utflyktsbåtar som ger turisterna möjlighet att komma ut på de stora vattnen och se både valar och delfiner och kanske egenhändigt fånga någon fisk. Hamnen är också en omtyckt ankringsplats för långseglare. Båtar från många europeiska länder har hamnen som ett resmål och för de djärvaste är hamnen ett etappmål på seglingen mellan Europa och Karibien. Att spana in de olika båtarnas flaggor är rena geografilektionen.

Under 2007 har trafiken i hamnen reglerats genom ett antal gula bojar så att yrkestrafiken fått det lite lugnare vid in- och utpassering. I hamnen har också sjöräddningen fartyg placerade som tillsammans med Guardia Civils gästande fartyg gör stora insatser i samband med flyktingströmmen från Afrika. En seglarskola finns också i hamnen där elever i olika åldrar får lära sig att hantera både segelbåt och kanadensare. Övningarna att ta sig upp i en kantrad segelbåt genomförs under glada tillrop. Inte undra på då vattentemperaturen sällan understiger tjugo grader.

Det är de stora fartygen som dominerar bilden i hamnen, och först lägger man naturligtvis märke till de stora katamaranerna. Egentligen är det en katamaran och en trimaran. Rederiet heter Fred Olsen Express, vilket tydligt framgår av den stora texten på fartygens sidor. Detta rederi har funnits länge här nere på öarna. Norrmannen Thomas Olsen startade år 1904 ett litet jordbruksföretag på sydsidan av La Gomera. Det var inledningen och anledningen till att familjen grundade en båtlinje, Ferry Gomera S.A., som baserade sin verksamhet på export av i huvudsak bananer och tomater till Europa, produkter som odlades på plantagen på La Gomera. Namnet Fred i Fred. Olsen Express är förnamnet på Thomas Olsens far.

I juli 1974 kunde Ferry Olsen, S.A. starta linjetrafik mellan Los Cristianos och La Gomera med fartyget Benchijigua i juli 1974. Fartyget kunde ta 399 passagerare och 60 bilar och överfarten tog 1 timme och 20 minuter. Som en parentes kan nämnas att det inom Fred Olsen finns en lång tradition att deras fartyg ska ha namn som börjar på bokstaven B. Benchijigua är också namnet på en liten by på södra La Gomera. Successivt ökade resandet och även den mängd gods som transporterades och rederiet bytte flera gånger till större fartyg, alla med namnet Benchijigua. Från början var det ång- och motorfartyg, men 1999 var man redo för en snabbgående katamaran och 2005 tillkom den stora trimaranen.

Med de nuvarande fartygen går dagliga turer till och från El Hierro och La Palma. Överresan tar två timmar enkelresa. Till La Gomera går flera turer dagligen med en restid strax över en halvtimme. Snabbfärjorna går med en hastighet på 35 – 40 knop och tar 1000 – 1350 passagerare och 265 – 340 bilar. För att förenkla resandet för

Benchijigua 1975

turisterna har Fred Olsen S.A. anslutande bussar till och från färjorna och huvudstaden Santa Cruz.

Linjetrafik med större fartyg har i växlande omfattning förekommit sedan slutet av 1800-talet. Det var The Navigation Company of Tenerife, som startade trafik med ångfartyg. Därefter har rederierna varierat och senast har det varit Trasmediterránea (tidvis statligt ägt) som för något år sedan efterträtts av rederi Armas. Dessa rederier har trafikerat samma rutter som

Benchijigua trimaran 2008

Fred Olsen S.A., men med glesare turer. De senaste åren har tillkommit ytterligare ett rederi, Garajonay Exprés, som med ”flygbåtar” trafikerar La Gomera och har tre tilläggsplatser, förutom huvudstaden San Sebastian även Playa Santiago längst i söder och Valle Gran Rey på öns västra sida.

Från rederiernas sida har krav framförts på en utökning av kajkapaciteten i hamnen. Med dagens trafik och framför allt med de prognoser om en kraftig utökning av turisttrafiken som har presenterats behövs ytterligare tilläggsplatser för de större fartygen. Här har dock Arona kommun deklarerat att hamnens nuvarande utseende ska behållas. En utbyggnad skulle förstöra hamnens karaktär. Planer finns dessutom på en utbyggnad av en större färjehamn längre norrut efter kusten. Skulle en ny hamn realiseras innebär det att den mycket stora, tunga trafiken genom Los Cristianos ner till hamnen skulle reduceras väsentligt.

De större hamnarna på Teneriffa ägs inte av respektive kommun utan huvudmannskapet för dessa ligger på *Cabildo*, d v s Teneriffas regering.

Ytterligare några fartyg trafikerar hamnen. De tillhör den fiskodling som bedrivs i stor skala strax utanför Guaza-bergets spets. Här finns stora nätkassar som hänger från vattenytan och innehåller olika fiskarter som går att odla på artificiell väg. Från hamnen transporteras fiskyngel ut och släpps i kassarna. Där utfordras de och växer upp till ätbar storlek för transport in till hamnen och vidarebefordran via grossister till restauranger och stormarknader.

Det råder en klar konkurrenssituation mellan yrkesfiskarna och den kommersiella fiskodlingen vilket tydliggjordes för några år sedan då yrkesfiskarna spärrade inloppet till hamnen med påföljd att färjorna inte kunde lägga till eller ut. Aktionen var inte riktad mot färjetrafiken utan var avsedd intressera massmedierna, vilket också lyckades med TV, radio och press på piren. Där kunde yrkesfiskarna få ut sitt budskap som var att deras inkomstmöjligheter kraftigt försämrats som en följd av fiskodlingen. Den utvecklingen syns också strax utanför hamnen där antalet ”hyddor” för fiskförsäljare har minskat de senaste åren.

Till hamnen hör också ett reparationsvarv där både fiskefartyg och fritidsbåtar tas om hand. Med hjälp av stora mobila kranar lyfts fartygen upp och transporteras in på varvsområdet. Det är fascinerande att se med vilken precision man hanterar de stora fartygen. I byggnaden som gränsar till varvet finns lokaler som tillhör varvet och även yrkesfiskarnas servicelokaler och kontor. På övervåningen finns en bar och en restaurang vars matsedel innehåller namnen på de flesta fiskarter och skaldjur som är kända här nere. Här finns också en ismaskin som producerar is som används för att snabbt kyla ner den fisk som landats. På baksidan av varvet där ”fiskhyddorna” ligger, i hörnan mot parkeringen, finns en bar som är mycket frekventerad av i huvudsak män med anknytning till fisket och varvet. Turister är dock mycket välkomna att på stående fot göra stamgästerna sällskap.

Det större huset invid hamnen med restaurang på taket (Casa del Mar) användes tidigare som sjukhus för sjömän. Nu finns där förutom restaurangen lokaler för Pensionärsföreningen, som är mycket livaktig. Här ordnas fester med dans och underhållning och här kan de gamla fiskarna träffas för långa diskussioner om verksamheten förr och nu. Ett samtalsämne är dock portförbjudet nämligen **politik!**

Det är emellertid inte bara båtar som rör sig i hamnen. En härlig badstrand finns där också med underbar sandstrand, lagom sluttande att passa både stora och små badande. Stranden har successivt även anpassats för rörelsehindrade och har redan nu EU-standard och ytterligare arbete aviseras. Som på alla officiella stränder finns solsängar att hyra och säkert är det många soljagande en- och tvåveckorsturister som lyckats ”bränna sönder sig” de första dagarna på stranden. Den lätta brisen från havet tar bort känslan av den kraftiga solinstrålningen.

Om kommunen nu inte är intresserad av att hamnkapaciteten byggs ut så finns det i stället ett större intresse för att utöka badmöjligheterna. I

långtidsplaneringen ligger en förlängning av badstranden söderut för att få en badstrand som sträcker sig ända bort till Arona Gran Hotel och en utbyggnad av strandpromenaden har påbörjats.

Miss inte den säregna målningen på insidan av den långa piren mur. Där finns avbildade, i naturlig storlek, de stora fiskar och valar som lever i havet utanför piren. Idén till denna målning kom från The Atlantic Whale foundation (www.whalefoundation.org.uk). Den utfördes av ungdomar från några internationella skolor med särskilt intresse för dessa djur.

En promenad ovanpå piren visar Los Cristianos i all sin glans. Husen som följsamt byggts mellan hav och Chayofita-berget och även klättrar upp på detta, den lite modernare bebyggelsen med hotell och ”edificier” och bakom allt detta bergstoppar som en magnifik bakgrundskuliss. Utbyggnaden av flerbostadshus i mer än två våningar påbörjades i början av 1960-talet. Husen Costamar (invid Arona Gran Hotel) och Cristianmar, det halvrunda huset i södra delen av hamnen, byggdes 1963-64. Det är alltså bara drygt 40 år sedan som den explosiva utvecklingen av bostadsbyggandet i Los Cristianos tog sin början. Nu flyttas byns gränser allt längre ut från havet och hamnen.

Uppe på piren kan man också vissa dagar vid horisonten se de stora kryssningsfartygen som gör sin veckolånga resa mellan de olika Kanarieöarna, Madeira och Afrikas västkust. Tilläggsplats på Teneriffa är naturligtvis huvudstaden Santa Cruz på norra sidan av ön.

Ett litet tips. Gör ett besök på Estacion Maritima de Los Cristianos, byggnaden på piren som är uformad som ett fartyg med stäv och överbyggnad, och gå upp till serveringen, beställ en ”cortado”, en spansk kaffespecialitet bestående av espresso med het mjölk, och sitt där och njut av livet i hamnen. Det är avkopplande!

Hamnen i Los Cristianos. Bild: Lennart Modén

En viktig hamn, som den i Los Cristianos, förändras ständigt. Det som ovan skildrats avser läget i början av 2008. Arona kommun har emellertid tagit beslut om att

mängder av båtar skall tas bort med syfte att göra området vackrare och miljövänligare. Ett 80-tal båtar i bukten vid stranden skall bort och i inre hamnbassängen berörs 45 båtar. Det innebär att bassängen endast får utnyttjas av ”professionella”, det vill säga av fiskebåtar och båtar som ”serverar” fiskodlingen samt utflyktsbåtar.

I planerna för infrastrukturen på Teneriffa ligger också utbyggnad av en stor hamn i Fonsalia, som ligger några mil norr om Los Cristianos, som även

kommer att få förbindelse med Autopistan från Santa Cruz. Troligen kommer båttrafiken mellan Teneriffa och Gomera, La Palma och El Hierro att flyttas till den nya hamnen. Den nuvarande intensiva biltrafiken till och från Los Cristianos hamn kommer då att kraftigt reduceras, eller att upphöra vilket säkert uppskattas av lokala bilister. Kvar blir i stället några utflyktsbåtar och servicefartyg till fiskodlingen och hamnen förvandlas till allmän badstrand.

Lennart Modén
December 2007

